

23090 - SOCIOLOGIA DE LES RELACIONS LABORALS I

L'objectiu del curs és analitzar el funcionament i l'evolució, en el període més recent, de les relacions laborals a Espanya. Per a fer-ho, també es tindrà en compte una anàlisi més global, teòrica i de referència amb altres països. L'estudi dels actors socials i laborals, de llurs estratègies i dels resultats obtinguts de manera efectiva constitueixen els eixos fonamentals del programa.

I. INTRODUCCIÓ. MODELS DE RELACIONS LABORALS

1. Què són les relacions laborals des de la perspectiva sociològica: interpretacions diverses. Estabilitat i canvi en les relacions laborals.
2. La diversitat de models de relacions laborals segons el context econòmic i polític, segons les tradicions culturals, sindicals i patronals i segons el tipus d'empresa i altres factors.
3. Les relacions laborals i la política. La transició de la dictadura a la democràcia: el cas d'Espanya.

II. ELS ACTORS SOCIALS DE LES RELACIONS LABORALS

4. Els representants laborals en l'empresa. Comitès i delegats. Estructura i funcionament. Les relacions amb el departament de personal.
5. Els sindicats. Organització i funcions. Els sindicats dins i fora de l'empresa: les relacions amb la direcció de l'empresa i amb les organitzacions patronals.
6. Les relacions entre sindicats i representants, entre sindicats i afiliats, entre sindicats i treballadors. Aspectes generals de la participació directa.
7. Els empresaris. La transformació de l'empresariat. L'estructura dirigent de les empreses. En particular, el departament de personal.
8. Les organitzacions empresarials. Característiques i funcions. L'estructura organitzativa,

segons el sector i segons el territori.

9. Les institucions de l'estat que intervenen en les relacions laborals. La regulació de les relacions laborals.

III. LA CARACTERITZACIÓ DE LES RELACIONS LABORALS

10. La negociació col·lectiva. D'empresa o centre, de sector. Variacions en els actors socials i en les estratègies.

11. Els canvis en els continguts de la negociació o al llarg de l'últim període. La relació amb les polítiques econòmiques i amb les estratègies empresarials i sindicals.

12. La negociació en l'àmbit polític: la concertació social. Incidència en les relacions laborals. Crisi i canvi en la concertació.

13. La conflictivitat laboral. Conflictes latents i manifestos. L'organització social del conflicte. Els objectius de la conflictivitat: oposició i col·laboració. La resolució dels conflictes.

14. Funcions i disfuncions de l'actual model de relacions laborals a Espanya.

Pràctiques

Consistiran en l'anàlisi de documents, d'estadístiques i de fets socials significatius relatius a les relacions laborals. En forma de grups de discussió, de grups de negociació i altres. Sobre els aspectes següents:

1. L'organització dels actors socials de les relacions laborals.
2. La representativitat dels actors socials de les relacions laborals.
3. L'estructura i la dinàmica de la negociació col·lectiva.

Avaluació

1. Un examen escrit a final de curs.
2. Un treball escrit (entre 10 i 12 pàgines), realitzat al llarg del curs, sobre la base de les sessions de pràctiques.
3. Les sessions de pràctiques.

Bibliografía obligatòria

DUNLOP, J.T. *Sistemas de relaciones industriales*. Barcelona: Península, 1978: cap. I.

HYMAN, R. *Relaciones industriales*. Madrid: Blume, 1976: introducció.

MIGUÉLEZ, F.; PRIETO, C. *Las relaciones laborales en España*. Madrid: S. XXI, 1991.

REGALIA, I. "La participación de los trabajadores en el sindicato. Formas, modelos, hipótesis de trabajo". A *Sociología del Trabajo*. Núm. 4. Madrid: tardor de 1988.

VARIS. *Primera encuesta de relaciones laborales en Catalunya*. Barcelona: Ceres, 1991.

VISSER, J. "La representación de los trabajadores en los centros de trabajo en Europa Occidental. Estructura, escala, alcance y estrategia". A *Sociología del Trabajo*. Núm. 14. Madrid: hivern de 1991-92.

ZAPATERO RANZ, J.A. "Sindicalismo i evolució: una perspectiva espanyola". A HECKSHER, C.C. *El nuevo sindicalismo. La participación del trabajador en la empresa en transformació*. Madrid: S. XXI, 1993.

Secretaria de Dret
(Antònia)

Bibliografía per a les assignatures de sociologia de la diplomatura de Relacions Laborals

Manuais per demanar

GARCÍA FERRANDO, M. (1987): *Socioestadística*, Alianza, Madrid.

GARCÍA, M; IBÁÑEZ, J.; ALVIRA, F. (1989): *El análisis de la realidad social. Métodos y técnicas de investigación social*, Alianza, Madrid.

HYMAN, R. (1982): *Relaciones industriales*, Blume, Madrid.

MIGUÉLEZ, F.; PRIETO, C. (dir.) (1991): *Las relaciones laborales en España*, S. XXI, Madrid.

CASTILLO, J.A. (1993): *Las nuevas formas de organización del trabajo*, Ministerio de Trabajo, Madrid.

GARMENDIA, J.J.; PARRA, M. (1993): *Sociología industrial y de recursos humanos*, Taurus, Madrid.

CORIAT, B. (1993): *El taller y el cronómetro*, S. XXI, Madrid.

GIDDENS, A. (1991): *Sociología*, Alianza, Madrid.

HYMAN, R; STREECK, W. (comp.) (1993): *Nuevas tecnologías y relaciones industriales*, Ministerio de Trabajo, Madrid.

OFFE, C. (1992): *La sociedad del trabajo. Problemas estructurales y perspectivas de futuro*, Alianza, Madrid.

OCDE (1990): *Las nuevas tecnologías en la década de los noventa: una estrategia socioeconómica*, Ministerio de Trabajo, Madrid.

VARIS (1991): *Primera encuesta de relaciones laborales en Catalunya*, Ceres-Conc, Barcelona.